

Остан ЧЕРЕМШИНСЬКИЙ

(Етнографічно-меморіальний музей Володимира Гнатюка,
Велеснів, Україна)

ЕТНОГРАФІЧНО-МЕМОРІАЛЬНИЙ МУЗЕЙ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА У ВЕЛЕСНЕВІ

В червні цього року минає 30 років з того часу, як я отримав перший експонат для майбутнього музею нашого земляка Володимира Гнатюка у його родинному Велесневі.

Експонати приходили з тих країн, на території яких Володимир Гнатюк здійснював свої наукові експедиції. Унікальні матеріали прислали Франтішек Главачек з Праги, Микола Мушинка з Пряшева, Петко Атанасов з Болгарії, Тадеуш-Станіслав Грабовський з Кракова, Іван Крип'якевич, Микола Колесса зі Львова, Ірина Коцюбинська з Чернігова, Тарас Франко з Києва, Наталія Семанюк з Снятина, Платоніда Хоткевич з Криворівні та багато інших.

Меморіальні речі прислала та особисто мені передала в Парижі дочка Володимира Гнатюка Леся. А швагер вченого Іван Боднар зі Львова передав усе, що належало сім'ї Володимира Гнатюка. І тепер в музеї є дві меморіальні кімнати: вітальня та робочий кабінет академіка.

Восени 1964 року розпочалося спорудження і в 1967 році закінчилося будівництво будинку для музею нашого земляка.

У травні 1968 року київські художники Ірина Левитська та Юрій Кисличенко, науковий працівник Тернопільського обласного краєзнавчого музею Ігор Герета та я приступили до побудови та художнього оформлення експозиції музею вченого і закінчили всі роботи 31 серпня.

31 травня 1969 року було урочисто відкрито Етнографічно-меморіальний музей Володимира Гнатюка. До села завітали гості з Києва, Львова, Івано-Франківська, Чернівців, Тернополя та навколишніх міст і сіл Тернопільщини.

1971 року у травні широко відзначили 100-річчя від дня народження В.М.Гнатюка: 22 травня у Монастирських відбулася ювілейна наукова конференція, а 23 травня відбулося урочисте відкриття пам'ятника академіку АН УРСР Володимиру Гнатюку перед його музеєм у Велесневі (скульптор Лука Біганич, архітектор Володимир Блюсюк).

1 червня 1971 року наш музей став державним - відділом Тернопільського краєзнавчого музею.

Експозиція музею розміщена у семи кімнатах, серед яких дві - меморіальні.

Експозиція першої кімнати присвячена дитячим, юнацьким, студентським рокам В.М.Гнатюка, закінченню ним Львівського університету, початку громадської діяльності, підготовці і святкуванню 25-ліття письменницької і громадської діяльності Івана Франка 30 жовтня

1898 року, ювілейний комітет очолив студент з Велеснева - Гнатюк.

Експозиція другої кімнати розповідає про формування молодого вченого В.М.Гнатюка, про його перші наукові експедиції та дослідження рідного краю.

Експозиція третьої кімнати охоплює період 1895-1903 роки. Матеріали її розповідають про наукові експедиції Володимира Гнатюка з Осипом Роздольським (1895), Франтішком Главачеком (1896), співпрацю з Іваном Франком у Науковому товаристві імені Шевченка у Львові, його громадську, перекладацьку і видавничу діяльність, наукові контакти зі слов'янськими вченими Ю.Карським, Я.Бодуеном де Куртене, І.Полівкою, Ф.Тихим, Ф.Черним, І.Шишмановим, П.Тодоровим.

Експозиція четвертої кімнати охоплює період 1904-1926 років. Матеріали її оповідають про громадську, наукову, перекладацьку і видавничу діяльність В.М.Гнатюка, його співпрацю з ученими Чехо-Словащини, Болгарії, Росії та України, Всеукраїнської Академії наук, про обрання його дійсним членом Всеукраїнської Академії наук (1924), останні дні життя вченого.

Експозиція п'ятої кімнати розповідає про оцінку діяльності Володимира Гнатюка та вшанування пам'яті вченого в усьому світі. Тут представлено видання праць ученого на Україні та поза її межами. Оповідасться про відкриття музею, пам'ятника В.М.Гнатюку, присвоєння його імені школам, вулицям, святкування 100-річного ювілею академіка та цього річний ювілей.